

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination January – 2026

Course	: Certificate Course	Date	: 08/03/2026
Subject Code	: CPRG-03	Time	: 11:30am to 01:00pm
Subject Name	: પંચાયતી રાજનું માળખું	Duration	: 1.5 Hours
		Max. Marks	: 50

- બળવંતરાય મહેતા કમિટીની રચના ક્યારે કરવામાં આવી ?
(a) વર્ષ 1958 (b) વર્ષ 1957 (c) વર્ષ 1960 (d) વર્ષ 1962
- 73માં બંધારણીય સુધારા 1992 દ્વારા બંધારણના ભાગ-9માં કયા અનુચ્છેદ સુધી પંચાયતની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે ?
(a) અનુચ્છેદ 243 થી 243(O) (b) અનુચ્છેદ 244 થી 244(O)
(c) તટસ્થ (d) કહી ન શકાય
- ગ્રામસભાએ પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓનું બુનિયાદી એકમ છે ?
(a) સાચું (b) ખોટું (c) તટસ્થ (d) કહી ન શકાય
- ગ્રામસભાની મુદત કેટલા વર્ષની હોય છે ?
(a) 4 વર્ષ (b) 6 વર્ષ (c) 3 વર્ષ (d) 5 વર્ષ
- ગ્રામપંચાયતના વહીવટી વડા કોણ હોય છે ?
(a) ગ્રામસેવક (b) ગ્રામમિત્ર (c) આંગણવાડી કાર્યકરો (d) તલાટી-કમ-મંત્રી
- ગ્રામસભાના અધ્યક્ષ કોણ બને છે ?
(a) આંગણવાડી કાર્યકરો (b) આરોગ્ય કર્મચારી (c) ગ્રામમિત્ર (d) સરપંચ
- ગ્રામસભામાં કયા કયા કર્મચારીઓ હાજર રહે છે ?
(a) તલાટી-કમ-મંત્રી (b) ગ્રામસેવક (c) આંગણવાડી કાર્યકર (d) ઉપરોક્ત ત્રણેય
- ગ્રામપંચાયતના વડાને કયા કયા રાજ્યોમાં પ્રધાન તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?
(a) ત્રિપુરા, મણિપુર, પશ્ચિમ બંગાળ, હિમાચલ પ્રદેશ, ઉત્તર પ્રદેશ
(b) ત્રિપુરા, મણિપુર, પશ્ચિમ બંગાળ, રાજસ્થાન, ગુજરાત
(c) અસમ, ત્રિપુરા, મણિપુર, રાજસ્થાન, પશ્ચિમ બંગાળ
(d) બિહાર, અસમ, ત્રિપુરા, મણિપુર, રાજસ્થાન
- બળવંતરાય મહેતાએ પંચાયતી રાજ માટે જે માળખું સૂચવ્યું તે છે ?
(a) દ્વિ સ્તરીય (b) ત્રિ સ્તરીય (c) એક સ્તરીય (d) એકપણ નહીં
- કાયદા પ્રમાણે વર્ષમાં ઓછામાં ઓછી કેટલીવાર ગ્રામસભાનું આયોજન કરવું ફરજિયાત છે ?
(a) બે વાર (b) ત્રણ વાર (c) ચાર વાર (d) પાંચ વાર
- તાલુકા પંચાયતની કારોબારી સમિતિની મુદત કેટલી હોય છે ?
(a) એક વર્ષ (b) બે વર્ષ (c) ત્રણ વર્ષ (d) ચાર વર્ષ
- તાલુકા પંચાયતના પ્રમુખ વિરૂદ્ધ તાલુકા પંચાયતનો કોઈપણ સભ્ય નિયત ફોર્મમાં કુલ કેટલા સભ્યોની સહીથી અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરી શકે છે ?
(a) 25 % સભ્યો (b) 50 % સભ્યો (c) 70 % સભ્યો (d) 100 % સભ્યો
- ગુજરાતમાં અધિનિયમ 1993 ની કઈ કલમ હેઠળ તાલુકા પંચાયતો કામગીરી બજાવે છે ?
(a) કલમ 145 (b) કલમ 146 (c) કલમ 147 (d) કલમ 148

- 14 પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓનું વચલા સ્તરનું એકમ કયું છે?
(a) ગ્રામ સભા (b) ગ્રામ પંચાયત (c) તાલુકા પંચાયત (d) જિલ્લા પંચાયત
- 15 ગુજરાતમાં જિલ્લા પંચાયતના વડાને કયાં નામે ઓળખવામાં આવે છે?
(a) જિલ્લા પ્રમુખ (b) તાલુકા પ્રમુખ (c) મેયર (d) કમિશનર
- 16 હરિયાણા અને મહારાષ્ટ્રમાં જિલ્લા પંચાયત કયાં નામથી ઓળખાય છે?
(a) જિલ્લા પંચાયત (b) જિલ્લા પરિષદ
(c) ડિસ્ટ્રીક્ટ પંચાયત (d) ત્રણમાંથી એકપણ નહીં
- 17 જિલ્લા પંચાયતના વહીવટી વડાને કયાં નામે ઓળખવામાં આવે છે?
(a) T.D.O (b) B.D.O (c) D.D.O (d) એકપણ નહીં
- 18 જિલ્લા પંચાયતના સભ્યોના પ્રકાર કેટલા છે?
(a) એક (b) બે (c) ત્રણ (d) ચાર
- 19 જિલ્લા પંચાયતના પ્રમુખનું રાજીનામું કોણ મંજૂર કરે છે?
(a) સરપંચ (b) ઉપપ્રમુખ (c) મેયર (d) વિકાસ કમિશનર
- 20 ગુજરાતમાં જિલ્લા પંચાયતમાં મહિલાઓ માટે કેટલા ટકા અનામત બેઠકો રાખવામાં આવે છે?
(a) 35 % (b) 50 % (c) 60 % (d) 10 %
- 21 ઉત્તર પ્રદેશમાં તાલુકા પંચાયતને કયાં નામથી ઓળખવામાં આવે છે?
(a) ક્ષેત્ર પંચાયત (b) તાલુકા પંચાયત (c) તાલુકા પરિષદ (d) બ્લોક પરિષદ
- 22 કયાં રાજ્યમાં તાલુકા પંચાયતના વહીવટી વડાને સભાપતિ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે?
(a) ગુજરાત (b) મધ્યપ્રદેશ (c) પશ્ચિમ બંગાળ (d) આંધ્રપ્રદેશ
- 23 તાલુકાની સામાજિક ન્યાય સમિતિમાં વધુમાં વધુ કેટલા સભ્યો હોય છે?
(a) ત્રણ (b) ચાર (c) પાંચ (d) સાત
- 24 કયાં રાજ્યમાં તાલુકા પંચાયતને 'પંચાયત સમિતિ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે?
(a) બિહાર (b) હરિયાણા (c) મહારાષ્ટ્ર (d) ઉપરોક્ત ત્રણેય
- 25 તાલુકા પંચાયતની ફરજિયાત સમિતિ કઈ છે?
(a) કારોબારી સમિતિ (b) સામાજિક ન્યાય સમિતિ
(c) ઉપરોક્ત બંને (d) ત્રણ પૈકી એકપણ નહીં
- 26 ગ્રામ પંચાયતના વડાને શું કહે છે?
(a) સરપંચ (b) પ્રમુખ (c) ગ્રામસેવક (d) ગ્રામમિત્ર
- 27 ગ્રામ પંચાયતની મુદત કેટલા વર્ષની હોય છે?
(a) ત્રણ (b) ચાર (c) પાંચ (d) છ
- 28 કયા રાજ્યમાં દ્વિસ્તરીય ગ્રામસભા યોજાય છે?
(a) પંજાબ (b) હરિયાણા (c) ઓડીશા (d) રાજસ્થાન
- 29 ગ્રામ પંચાયતના વડાને કયાં રાજ્યમાં પ્રધાન તરીકે ઓળખવામાં આવે છે?
(a) ત્રિપુરા (b) મણિપુર (c) ઉત્તર પ્રદેશ (d) ઉપરોક્ત ત્રણેય
- 30 સ્થાનિક સરકારોનું વિકાસ કરવામાં કોની ભૂમિકા અગત્યની છે?
(a) રાજ્યસરકારની (b) જિલ્લા પંચાયતની (c) ભારત સરકારની (d) અન્ય
- 31 જિલ્લા પંચાયત કોને લોન આપી શકે છે?
(a) ગ્રામ પંચાયતો (b) તાલુકા પંચાયતો (c) ઉપરોક્ત બંને (d) ત્રણ પૈકી એકપણ નહીં

- 32 ગ્રામ પંચાયતોમાં કયા વર્ષથી ગ્રામસેવકનું પદ દાખલ કરવામાં આવ્યું ?
 (a) 1957 (b) 1955 (c) 1952 (d) 1954
- 33 ગ્રામસેવકની કામગીરીને મુખ્યત્વે કેટલા પ્રકારમાં વહેંચી શકાય?
 (a) ચાર (b) પાંચ (c) બે (d) ત્રણ
- 34 રાજ્ય સરકાર તરફથી કેટલી ગ્રાન્ટ વિકાસ કાર્યો માટે ફાળવવામાં આવે છે?
 (a) 15% (b) 40% (c) 30% (d) 25%
- 35 તાલુકા પંચાયતમાં એક લાખની વસ્તી સુધી કેટલા સભ્યોની બેઠકો હોય છે?
 (a) 17 (b) 20 (c) 18 (d) 15
- 36 તાલુકા પંચાયતના વહીવટી અધિકારી તરીકે કોણ કામ કરે છે?
 (a) તાલુકા મામલતદાર (b) એક પણ નહીં
 (c) તાલુકા પ્રમુખ (d) તાલુકા વિકાસ અધિકારી
- 37 તાલુકા પંચાયતમાં કારોબારી સમિતિની રચના ફરજિયાત છે અને તેની મુદત કેટલા વર્ષની હોય છે?
 (a) પાંચ વર્ષ (b) ત્રણ વર્ષ (c) ચાર વર્ષ (d) બે વર્ષ
- 38 તાલુકા પંચાયતમાં સામાજિક ન્યાય સમિતિની બેઠક કેટલા મહિનામાં એકવાર મળે છે?
 (a) આઠ મહિના (b) ત્રણ મહિના (c) પાંચ મહિના (d) ચાર મહિના
- 39 તાલુકા પંચાયતની બેઠકોમાં અધ્યક્ષ સ્થાને કોણ હોય છે?
 (a) તાલુકા વિકાસ અધિકારી (b) તાલુકા પંચાયતના પ્રમુખ
 (c) તાલુકા મામલતદાર (d) અન્ય
- 40 ગુજરાતમાં તાલુકા પંચાયતના મંત્રીને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે?
 (a) તાલુકા મામલતદાર (b) તાલુકા વિકાસ અધિકારી
 (c) તાલુકા પ્રમુખ (d) અન્ય
- 41 કેટલી વસ્તી ધરાવતા જિલ્લામાં જિલ્લા પંચાયત હોય છે?
 (a) પાંચ લાખ (b) ચાર લાખ (c) દસ લાખ (d) સાત લાખ
- 42 જિલ્લા પંચાયતના વડા ને ગુજરાતમાં કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે?
 (a) કલેક્ટર (b) જિલ્લા પ્રમુખ (c) સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ (d) અન્ય
- 43 જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિમાં કેટલા પ્રકારના સભ્યો હોય છે?
 (a) ત્રણ (b) ચાર (c) બે (d) પાંચ
- 44 73 માં બંધારણીય સુધારામાં પંચાયતી રાજની સંસ્થાઓ માટે કેટલા વિષયોની યાદી આપવામાં આવી છે.
 (a) 18 (b) 14 (c) 29 (d) 30
- 45 ગુજરાતમાં 20 મુદ્દાઓનો સુધારેલો કાર્યક્રમ કયા વર્ષથી અમલી બનેલો છે?
 (a) 1993 (b) 1988 (c) 1986 (d) 1990
- 46 મહિલા, બાળ વિકાસ અને યુવા વિકાસ સમિતિની મુદત કેટલા વર્ષની હોય છે?
 (a) ત્રણ વર્ષ (b) ચાર વર્ષ (c) એક વર્ષ (d) બે વર્ષ
- 47 પ્રમુખની ગેરહાજરીમાં કોણ પ્રમુખના કાર્યો અને ફરજો બજાવે છે?
 (a) તાલુકા વિકાસ અધિકારી (b) કલેક્ટર (c) ઉપપ્રમુખ (d) મામલતદાર

- 48 જિલ્લા પંચાયતના પ્રમુખ કોને પોતાનું રાજીનામું લેખિતમાં આપી શકે છે?
(a) વિકાસ કમિશનર (b) કલેક્ટર (c) ઉપપ્રમુખ (d) અન્ય
- 49 ભારતમાં પંચાયતી રાજના સૌથી ઉપલા સ્તરને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે?
(a) જિલ્લા પંચાયત (b) તાલુકા પંચાયત (c) ગ્રામ પંચાયત (d) ગ્રામસભા
- 50 સ્થાનિક સરકારોનો વિકાસ કરવામાં કોની ભૂમિકા અગત્યની છે?
(a) રાજ્ય સરકારની (b) જિલ્લા પંચાયતની (c) ભારત સરકારની (d) અન્ય

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

‘જયોતિર્મય’ પરિસર, સરખેજ-ગાંધીનગર હાઈવે, છારોડી, અમદાવાદ-382481

સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી - 2026

નોંધણી નંબર :

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(સંપૂર્ણ નોંધણી નંબર લખવો)

પાઠ્યક્રમ : _____

અભ્યાસક્રમ (અવશ્ય લખવો) : _____

અભ્યાસ કેન્દ્રનો કોડ નં. _____

પરીક્ષાની તારીખ : _____

નોંધ : (1) વિદ્યાર્થીએ સાચા ઉત્તરની સામે પેનથી 'X' નિશાની કરવી.

(2) જે વિદ્યાર્થી પોતાનો સાચો નોંધણી નંબર નહીં દર્શાવે તેનું પરિણામ રદ થશે.

દા.ત. પ્રશ્ન: 1 ગાંધીજીનો જન્મ કયારે થયો હતો ?

(1) 5મી મે(2) 10મી જુલાઈ(3) 2જી ઓક્ટોબર(4) 8મી જૂન

પ્રશ્ન ક્રમાંક	1	2	3	4
1			X	

વિદ્યાર્થીએ બારકોડ સ્ટીકર

અહીં ચોટાડવું

પ્રશ્ન ક્રમાંક	A	B	C	D	પ્રશ્ન ક્રમાંક	A	B	C	D
1					26				
2					27				
3					28				
4					29				
5					30				
6					31				
7					32				
8					33				
9					34				
10					35				
11					36				
12					37				
13					38				
14					39				
15					40				
16					41				
17					42				
18					43				
19					44				
20					45				
21					46				
22					47				
23					48				
24					49				
25					50				

વિદ્યાર્થીની સહી _____

(મૂલ્યાંકન કાર્ય માટે)

ખંડ નિરીક્ષકની સહી _____

તપાસનારની સહી : _____

મોડરેટરની સહી : _____

કુલ આપેલ જવાબ : _____

તપાસનારનું નામ : _____

મોડરેટરનું નામ : _____

ખોટા જવાબ : _____

તારીખ : _____

તારીખ : _____

કુલ માર્ક્સ : _____